

αι βολικός πρός τι πολλαχ.: Δὲ μὲ βολεῖ ἐμένα τὸ χωράφι, ἀλλέως θὰ τὸ ἀγόραζα Πελοπν. Μᾶς βολεῖ ὁ καιρὸς τὸ μέρος κττ. Σύμ. Θὰ πάρω τὸ γενερικό, δταν βολήσῃ ὥρα Κέρκ. Τοῦ βόλεσε νὴ δουλειὰ ποῦ ἄρχισε Χίος Ῥανίος ἀπ' αὐτοῦ, γετὶ δὲ μὲ βουλεῖς νὰ κάνουν τὴ δουλειά μου Ἡπ. Δὲ μοῦ βολεῖ τὸ σπίτι Λεξ. Πρω. Δὲ μοῦ βολειέται τὸ σπίτι ἔτοῦτο.— βολειέται σου δὲ βολειέται, ἐπάλι κάθεσαι Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Πολλὰ φωρῶ καὶ δὲ μιλῶ καὶ γλέπω καὶ σωπαίνω, γετὶ δὲ τόπος δὲ βολεῖ καὶ πρέπει νὰ 'πομένω Σίκ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πρ. Χρον. Μορ. Η 1669 (εκδ. Schmitt) «εἰς τὸ μέρος ποῦ μᾶς βολεῖ καὶ μᾶς ἔνι ἐπιτίξιον». Καὶ ἀπροσ. εἶναι εὔκολον, ἔρχεται κατὰ βούλσιν, κατ' ἐπιθυμίαν σύνηθ. καὶ Τσακων.: Μοῦ βολεῖ (μοῦ ἔρχεται βολικά). "Αν μοῦ βολέσῃ, θά φθω. Δὲ μοῦ βολεῖ νὰ περάσω ἀπὸ τὰ δικά σας. Δὲ μοῦ βολεῖ νὰ μένω σ' αὐτὸ τὸ μέρος σύνηθ. "Ογι βοοῦντα μι μ' ἔνταρι τὰ χέρα (δὲ μὲ βολεῖ, δὲ μὲ εύκολύνει μὲ αὐτὸ τὸ χέρι) Τσακων. || Παροιμ. "Οπον δὲ βολεῖ τοῦ διαδόν νὰ πάῃ δὲδιος, δένει μιὰ γερόδισσα (δένει=πέμπει) Κρήτ. β) Εδνοῦ Λέσβ.: Αντὸς οὐ τόπους βουλεῖ ἵλαις-κλήματα κττ.

2) Μέσ. αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν Θήρ.: "Α δὲ σὲ δῶ, δὲ βολειοῦμαι (ᾶ=ἄν). β) Μοῦ προξενεῖ τι εὐχαρίστησιν, ἀπολαμβάνω τι Θήρ.: Δὲ σὲ βολειοῦμαι ἔτσι ποῦ εἴσαι δυμένη. 3) 'Ενεργ. καὶ μέσ. δύναμαι Θήρ. Θράκ. (Αἰν.): Δὲ βουλῶ νὰ τὸν κάμου Αἰν. Δὲ βολειοῦμαι νὰ τρώγω μὲ τὸ ζερβί μον Θήρ. Καὶ ἀπροσ. εἶναι δυνατὸν Ἡπ. Κεφαλλ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σκύρ. κ.ἄ.: Βολεῖ νὰ περνᾶς ἀποδῶ Σκύρ. Δὲ βολεῖ νὰ γίνη ὁ γάμος Ἡπ. Κεφαλλ. || Παροιμ.

Σὰ δῆς τρίχα καπαρή, | πᾶς βολεῖ νὰ 'ναι καλή; (καπαρή=κόκκινη) Κρήτ. || Ἄσμ.

"Αν μ' ἀγαπᾶς καὶ σ' ἀγαπῶ, τί μοῦ βολεῖ νὰ κάμω; Ἡπ. || 'Απὸ πλήρεις ἐκφράσεις, οἰαι: δὲ βολεῖ νὰ γίνη ἀλλέως, δὲ βολεῖ νὰ μὴ ἔφυγε, δὲ βολεῖ νὰ μὴ εἶναι ἔτοι κττ. προηλθεν ἐν Ἀπυράνθῳ ἡ βραχυλογία δὲ βολεῖ=ώρισμένως, χωρίς ἄλλο: 'Σόκαιροι δὲ βολεῖ εἴμαστε ('σόκαιροι=δυμήλικοι). Δὲ βολεῖ δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ τὴ δάρῃ καὶ παῖσει την. Δὲ βολεῖ οἱ ποδικοὶ πήρασι τὸ φιτρὶ τοῦ φαναριοῦ. Δὲ βολεῖ δὲν ἔχω πιπιλέα αἰμ' ἀπάνω μον καὶ ἔτα κείνο κρυώνω. 4) 'Απροσ. ἀμόδει, πρέπει Πελοπν. (Μάν.): Δὲ βολεῖ νὰ τὸ κάμης, γετὶ θὰ πικράγης πολλούς.

5) Χωρῶ Μακεδ. (Βελβ.) Στερελλ. (Αράχ.) κ. ἄ.: Δὲ μὲ βουλάει οὐ τόπους 'Αράχ. Καὶ ἀμτβ. ἐνεργ. καὶ μέσ. Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ. Χαλκιδ.): Δὲν είνι τόπους ποῦ θὰ βουλέσης Βελβ. Δὲ βολειοῦμι νὰ κάτσουν Ἡπ. Καὶ ἀπροσ. ὑπάρχει χῶρος Εῦβ. (Αράχ. Κύμ. Στρόπον.) Ἡπ. Πελοπν. (Αρκαδ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. Δὲ βολεῖ νὰ περάσω - νὰ πατήσω κττ. Ἡπ. Δὲ βολεῖ νὰ μπῆς κ' ίσν Στερελλ. Δὲ βολεῖ νὰ κάτσουν - νὰ κοιμ' θοῦν - νὰ πιράσουν κττ. "Αράχ. Στρόπον. || Φρ. Δὲ βολεῖ νὰ φέξης μῆλο (ἐπὶ συνωστισμοῦ πληθύος ἀνθρώπων) 'Αρκαδ. 6) Ταχτοποιῶ, στολιζω Θάσ.: 'Ακόμα δὲ βόλ' σαμ'. Θὰ βουλῆστον κι θά 'φθον.

βολώνω ἀμάρτ. οβολώνω Ρόδ. (Κάστελλ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βόλος, παρ' ὅ καὶ σβόλος.

Συμπιέζων τι ἐλαττώνω κατ' δγκον, τὸ κάμνω μικρότερον. Μετοχ. οβολωμένος, συμπεπιεσμένος καὶ ἐλαττωμένος κατ' δγκον.

βομβόνι τό, Καπτ. (Φάρασ. κ. ἄ.)

Λέξις πεποιημένη.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βομπίρικος

'Η κοινὴ μέλισσα ἐν τῇ ἀγρίᾳ καταστάσει ἢ ἡ ὁμοία πρός τὴν μέλισσαν μικρὰ σφήξ. Συνών. ἀγριομέλισσα 1 καὶ 2.

βόμπιρας ὁ, Εῦβ. ("Αράχ.) Μακεδ. (Βλάστ. Θεσσαλον.) Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αράχ. Καλοσκοπ. Ναύπακτ. Παρνασσ.) κ. ἄ.—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. Βλαστ. 487 βόμπ'ρας Β.Εῦβ. Μακεδ. Στερελλ. κ.ἄ. βόμπερας Στερελλ. (Αράχ.) κ. ἄ. βούμπερας Εῦβ. (Κουρ.) κ. ἄ. βούμπιρας Κύπρ. μπόμπιρας Εῦβ. (Αύλωνάρ.) Κύθν. κ. ἄ.—Λεξ. Βλαστ. 487 Δημητρ. δόβιρας Κεφαλλ. μπόμπιρας Παξ. γόμουρας ('Εφημερ. 'Εμπρός 22-9-1920) Θηλ. βομπίρα Πελοπν. (Κορινθ.) βουμπίρα Στερελλ. (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) μπομπιροῦ ΔΒουτυρ. Μέσ' στοὺς ἀνθρωποφ. 68.

'Εκ τοῦ Σλαβ. ναμπίρι.

1) **Βρικόλακας** (Ιδ. λ.), περὶ τοῦ ὄποιου πιστεύεται ὅτι τρώγει σάρκας καὶ πίνει αἷμα ἀνθρώπου καὶ ὅτι κακοποιεῖ τοὺς οἰκείους Β.Εῦβ. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ναύπακτ.) κ. ἄ. ('Εφημ. 'Εμπρός ἔνθ. ἄν.) ΔΒουτυρ. ἔνθ' ἄν.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. ἔνθ' ἄν.: Βουμπίρα γύρ'κις, σκύλλα, νὰ μὲ φάς! Αἰτωλ. Βουμπίρα, ἔφαις τὰ πιδάκια σ' κὶ θέλ' νὰ φάς κ' ἴμένα! (ὕβρις πρὸς γυναῖκα, τῆς ὁποίας ἀπέθανον τὰ τέκνα) Ναύπακτ. β) Παιδίον δροφανὸν νομιζόμενον ὡς αἴτια θανάτου τῶν γονέων του (ὅτι δηλ. ἔφαγε τοὺς γονεῖς του) Στερελλ. 2) "Ανθρωπὸς βραχὺς τὸ ἀνάστημα, ἀδύνατος καὶ ἔχων σῶμα ἀκαλαίσθητον, κακοπλασμένον, ἀλλὰ καὶ κακός, μοχθηρὸς Εῦβ. ("Αράχ. Αύλωνάρ.) Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Αράχ. Καλοσκοπ. Παρνασσ. κ.ἄ.—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. Πρ. βομπιρεάρις. 'Η λ. καὶ ὡς ἐπών. Παξ. β) Παιδίον μικρόν, ἀλλὰ ζωηρὸν καὶ ἄτακτον Εῦβ. (Κουρ.) Κύθν. Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. γ) "Ανθρωπὸς δύστροπος Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Τὸ δαιμόνιον καλικάντζαρος Κύπρ.

βομπιρεάζω Πελοπν. (Κορινθ.) βουμπιρεάζον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βόμπιρας.

1) Γίνομαι βόμπιρας 1, ὁ ίδ., Στερελλ. (Αἰτωλ.): Βουμπιρεάζοις 'λότιλα, πιδάκι μ', θὰ φάς κάνένα! 2) Γίνομαι κακόσωμος, συνήθως ἐπὶ παιδίων Πελοπν. (Κορινθ.): Βομπίρασε ἀπὸ τὸ κακό του. 'Η μετοχ. συνήθως ἀρατικῶς Πελοπν. (Κορινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Μωρὲ βομπιρεάζομέρο! Κορινθ. Βουμπιρεάζομένου γ'σούν' Αἰτωλ.

βομπιρεάκος ἐπίθ. ἀμάρτ. βουμπιρεάκος Στερελλ. (Αἰτωλ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-εακός.

Κατηραμένος: Δὲ καμώντι αὐτὸ τὸν χουράφ' τοὺς βομπιρεάκο. Δὲ σκάβιτι τὸν βομπιρεάκο τ' ἀμπέλ'.

βομπιρεάρις ἐπίθ. ἀμάρτ. ούδ. βομπιρεάρικο Πελοπν. (Κορινθ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-εαρις.

'Ο ἔχων σῶμα ἀδύνατον καὶ ἀκαλαίσθητον. Πρ. βόμπιρας 2.

βομπίρικος ἐπίθ. ἀμάρτ. ούδ. βομπιρίκον Ἡπ. (Ζαγόρ.) Θεσσ. (Νευρόπ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Γαρδίκ.)

'Εκ τοῦ ούσ. βόμπιρας καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-εικός.

1) Ζωηρός, δύστροπος, δυσμεταχείριστος Ἡπ (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Στερελλ. (Αίτωλ.): Πιδί βουμπίρ' κοντά στον Αίτωλ. Ἀργεῖα βουμπίρ' καὶ Βλάστ. 2) Ὁ ἀπολέσας τοὺς γονεῖς του καὶ καταστὰς ὁρφανὸς ἐπὶ παιδίου Στερελλ. (Γαρδίκ.) 3) Ἀσθενής, καχεκτικός Θεσσ. (Νευρόπ.)

βόμπυκας ὁ, ἀμάρτ. βόβυγας Κύθν. βέμπ' κας Στερελλ. (Καλοσκοπ.) μπέμπ' κας Εὗβ. ("Ακρ.") βόμπυκο Ἀπουλ. (Καλημ.) βούμπυκο Ἀπουλ. (Κοριλ.) βούμπυκο Ἀπουλ. (Κοριλ.) βούμπακος Κύπρ.

'Εκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βόμπυνξ. Πβ. Ἡσύχ. «βόμπυκες... εἶδος ζώου πτερωτοῦ κατὰ σφῆκα».

Εἰδος ἐντόμου διπτέρου μεγαλυτέρου ἀπὸ τὸν σφῆκα βομβοῦντος κατὰ τὴν πτήσιν ἐνθ' ἄν.: "Ἐκεσε ὁ βόβυγας μέσ' το ὅπιτι το ἐποθάνατο οὖλοι Κύθν. Συνών. βομπύκι. Πβ. μπούμπουρας.

βομπύκι τό, ἀμάρτ. μπιμπύκ' Εὗβ. ("Ακρ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βόμπυκας.

Βόμπυκας, ὁ ἴδ.: Τὰ μπιμπύκα μᾶς φάγαν τὰ μιλισσα.

***βομπυκίζω**, βομπατάζω Κύπρ. βονμποντάζω Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόμπυκας.

Βομβῶ: Οὔλ-λην νύχταν ἐν ἐτδοιμήθηκα, γεντὶ ἐβονμπατάζαν μέσ' τ' ἀφρικά μου τὰ κουνούπικα. Συνών. βαβούραίζω 1, βάζω (Ι) 4 δ.

***βομπύκισμαν** τό, βονμπάτδισμαν Κύπρ. βονμπούτδισμαν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *βοιπυκίζω.

Ο βόμβος ὁ παραγόμενος ὑπὸ ἐντόμου.

βόντινα ἡ, βόδρα Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰμβρ. βόντινα Ἡπ. Ιων. (Κρήν.) Σαμοθρ. βόδρα Ἡπ. Θράκ. (ΑΙν.) Λῆμν. βόδρα Θράκ. (Μάδυτ.) Νάξ. βόδρου τό, Θράκ. (ΑΙν.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Σλαβ. νοδνα = ύδροδοχεῖον.

1) Εἰδος πέπονος συνήθως ἐπιμήκους σχήματος Ἡπ. Θράκ. (ΑΙν. Μάδυτ.) Ιων. (Κρήν.) Ἰμβρ. Νάξ. 2) Εἰδος κολοκύνθης μεγάλου μεγέθους καὶ χρώματος κιτρίνου Σαμοθρ.

βόξα ἡ, Καππ.

Αγγώστου ἔτύμου.

Τὸ φυτὸν μάραθον.

βοούρα ἡ, Κάρπ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βοή, δι' ὁ ἴδ. βουή, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούρα.

Θόρυβος μέγας, ὀχλαγωγία. Συνών. βαβούρα 1, βαβούρανγά.

βορδά ἡ, Χίος.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. βορά.

Τροφή.

βόρα ἡ, Πόντ. (Οἰν.) ἀβόρα Πόντ. (Σινώπ.) ἐβόρα Πόντ. (Άμισ. Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) ἡβόρα Πόντ. (Ζησιν. Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Τραπ.) ληβόρα Πόντ. (Κερασ.) ἀβόρας ὁ, Πόντ. (Σινώπ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βορίζω, παρ' ὁ καὶ ἐβορίζω καὶ ἡβορίζω, ὅθεν οἱ τύπ. ἐβόρα καὶ ἡβόρα. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ ἴδ. ΓΧατζιδ. MNE 1, 76. Τὸ ἀβόρα καὶ ἀβόρας

κατὰ τὸ συνών. ἀέρας καὶ ἀέρα Πβ. καὶ ἈνθΠαπάδοπ. ἐν Ἀρχ. Πόντ. 16 (1951) 4.

1) Ἄήρ, ἄνεμος (ἐν τῇ σημ. ταύτῃ τὸ ἀρσεν. ἀβόρας) Πόντ. (Σινώπ.) 2) Καιρὸς δροσερός, δροσιὰ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἰν. "Οφ. Σινώπ. Τραπ.): Παιώνια βόρας Οἰν. Ὁσῆμερο ἐν' ἡβύρα "Οφ. || Φρ. Πηρε βόραν ἡ καρδία μου (ἐπὶ ψυχικῆς γαλήνης, εὐχαριστήσεως) Οἰν. Ἐσῆβεν ἐναντίον βόραν 'σ σήν καρδία μ' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Τραπ.

3) Τόπος δροσερός ώς ὑπόσκιος, σκιερός Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. "Οφ. Σινώπ. Τραπ. Χαλδ.): Ντό στέκοντας 'σ σὸν ἥλεν, ἀς πάμε κάθοντες 'σ σήν ἐβόραν Τραπ. Χαλδ. Ἐστάθα 'σ σήν ἐβόραν κ' ἐπίδρωσα (έξιδρωσα) Τραπ. Κομάται 'σ σήν ἐβόραν Χαλδ. || Παροιμ. φρ.

Φαεῖν, ποτίν, ἀνάπαυσιν κ' ἐβόραν καλωσύνην (ἐπὶ πλησμονῆς βιοτικῶν ἀγαθῶν καὶ μακαρίας ἀπολαύσεως αὐτῶν) Τραπ. || Παροιμ. Ἀλλοι κάμνουντες 'σ σὸν ἥλον καὶ ἄλλοι τρώγοντες 'σ σήν ληβόραν (ἄλλοι μοχθοῦν καὶ ἄλλοι ἀπολαμβάνουν τοὺς κόπους των) Κερασ. Ὁ σὸν ἥλον ἡγιαστεῖν 'κ' ἐκαμεγ, οὐδὲ 'σ ἐβόραν ἐφαγεν (δοστις δὲν εἰργάσθη ὑπὸ τὸν ἥλιον, δὲν ἐφαγεν ὑπὸ τὴν σκιάν, ἐπὶ ὀκνηροῦ) Κρώμν. || Ἀσμι.

Ο πρόσωπο σ' τραντάφυλλον, ἡ κάρδα σ' ἐν' ἐβόρα, μυρίσκουμαι τραντάφυλλον, κοιμοῦμαι 'σ σήν ἐβόραν Κρώμν. 4) Ἡ δοπισθεν ἀντικειμένου σχηματιζομένη σκιά Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Ἀσμι.

Πουλλίν πετᾶ 'σ σὸν οὐρανόν, 'σ σήν γῆν εὐτάξει ἐβόραν (εὐτάξει = κάμνει) Κρώμν.

βοράζω ἀμάρτ. ἐβοράζω Πόντ. ("Οφ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρα, παρ' ὁ καὶ ἐβόρα.

Αναρρίπτων εἰς τὸν πνέοντα ἀέρα χωρίζω τὸν σίτον ἀπὸ τὰ ἄχυρα, λικμῶ. Συνών. ἀνεμίζω (Ι) Α 3, βορίζω Β 3.

βόρακας ὁ, σύνηθ.

'Εκ τοῦ λογίου οὐσ. βόρας.

Τὸ διβορικὸν νάτριον χρησιμοποιούμενον τῇ χαλκευτικῇ εἰς συγκολλήσεις καὶ ἐν τῇ οἰκιακῇ οίκονομίᾳ μετὰ τῆς ἀμυλόκολλας πρὸς στῖλβωσιν ἀσπρορρούχων. [**]

βορατεῖν ἡ, ἀμάρτ. ἀδορατεῖν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρατο κατὰ τὰ εἰς -εὶς ὁν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν βόρατο, ὁ ἴδ.

βόρατο τό, Καππ. βόροτο Καππ. ἀβόρατος ὁ, Κρήτ. Κύπρ. ἀβόραδος Κρήτ. ἀόρατος Κύπρ.

'Εκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βόρατον.

Τὸ φυτὸν ἀρκευθος ἡ Φοινικὴ (Juniperus Phoenicea) τοῦ γένους τῆς ἀρκεύθου (Juniperus) τῆς τάξεως τῶν κωνοφόρων (Coniferæ). Συνών. βορατεῖν. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀόρατοι καὶ ώς τοπων. Κύπρ. [**]

βορατούδι τό, ἀμάρτ. ἀδορατούντιν Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐσ. βόρατο καὶ τῆς ὑποκοροστικῆς καταλ. -ούδι.

Μικρὰ ἀρκευθος. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀορατούδικα καὶ ώς τοπων. Κύπρ.

βόρβα ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. βορβός.

Εἰδος λαχάνου: Γνωμ. Βορβός κ' ἡ βόρβα λάχανα καὶ τὸ σπανάκι βόταρο καὶ δλα τ' ἄλλα χόρτα.

βορβάκι τό, ἀμάρτ. βαρβάκι Σίφν. Χίος.

'Εκ τοῦ οὐσ. βορβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άκι.

